

JAVNE   FINANSIJE

Prof.dr Miro Blečić

V Porez na potrošnju

Njihov osnov nastanka je upotreba, promet i potrošnja roba, dobara i usluga.

➤ Najčešće se javlja u vidu :

-Poreza na dodatu vrijednost(PDV),

-Akcize, i

-Poreza na imovinu.

■ ***Porez na dodatu vrijednost*** je neto svefazni porez na promet, jer se naplaćuje u svakoj fazi prometnog ciklusa tako da tereti samo vrijednost koja je dodata.

■ To su svi oblici dodatih inputa izuzev rada.

- PDV je najrasprostranjeniji oblik savremenih fiskalnih sistema iz razloga(prednosti):
  - Izdašnosti od poreza na promet,
  - otporniji je na poresku evaziju,
  - povoljniji je u međunarodnoj razmjeni,
  - omogućuje oporezivanje i usluga bez kumulativnog Efekta,
  - pdv dopušta da se svi inputi izuzmu od oporezivanja, s tim da kupac dokaže da nabavljeno dobro koristi kao input(radi porekog kredita), i
  - osnov primjene za bilo kakve aržmane sa EU.

Postoje dvije metode za utvrđivanje dodate vrijednosti:

-***Direktna metoda***(kao zbir svih dodatih vrijednosti:plate, autorske naknade,kamate,rente, dobit),što se fazno teže razgraničava metodom sabiranja.

Primjenom metode oduzimanja ustanovljava se kao razlika između vrijednosti isporuka dobara i usluga i ukupne vrijednosti njegove nabavke u tom periodu.

-Indirektna metoda se izračunava na način što se od iznosa poreza obračunatog na ukupnu vrijednost, u fazi oporezivanja, odbije porez na dodatu vrijednost plaćen u prethodnoj fazi prometa, što je jednostavnije i racionalnije.

Prema poreskom tretmanu kapitalnih dobara razlikuju se tri oblika PDV-a:

1. Potrošni oblik PDV-a, najprisutniji a utvrđuje se na način što se izuzimaju bruto investicije;

- **2. Dohodovni oblik** porez na bruto dodatu vrijednost ustanovljava se na način što se ne odbijaju bruto investicije već samo amortizacija za datu godinu za koju se vrši oporezivanje; i
- **3. Porez na bruto dodatu vrijednost** utvrđuje se na način što se ne odbija pdv plaćen pri nabavci kapitalnih dobara (investicija), što stvara osnov dvostrukog oporezivanja.

- ***Nedostaci PDV-a :***

- skuplji za naplatu uz neophodnu stručnost obračuna,
- inflatorni potencijal multiplikativan,
- regresivan je u primjeni,
- centralizovan,
- isključuje teritorijalnu pripadnost.

- **Akcize** su specijalni selektivni potrošni posredni porezi.
- Fiskalni razlozi uvođenja, gdje se praktično radi o dvostrukom oporezivanju (akcize i porez na promet).
- Najčešće se uvode na duvanske proizvode, alkoholna pića i naftne derivate.
- Razlozi njihovog uvođenja su brojni :

- nastojanje da se potrošači odvrate od korišćenja,
- prebacivanje poreskog zahvatanja države na potrošače,
- prerasopodjela dohotka na štetu potrošača,
- racionalizacija potrošnje,i
- zagađivač mora da plati.

- ***Porez na imovinu*** je izraz oporezivanja ekonomske snage ispoljen u posjedu ili prometu.
- Postoje dva oblika:
  - porez na imovinu u statici(periodični porez nepokretnosti,periodični porez na imovinu i jednokratni realni porez na imovinu),
  - porez na imovinu u dinamici(porez na prinos od nepokretnosti,hov,intelektualne svojine, nasleđe,porez na poklon).

VAŠA

PITANJA?

Hvala na pažnji!

